

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника
Миколаївської обласної
військової адміністрації

від 17.11.2023 № 495-р

Соціальна комплексна програма
підтримки сім'ї, запобігання та протидії домашньому насильству,
забезпечення рівних прав та можливостей
жінок і чоловіків на період до 2026 року в Миколаївській області

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Соціальна комплексна програма підтримки сім'ї, запобігання та протидії домашньому насильству, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2026 року у Миколаївській області (далі – Програма) розроблена на виконання Законів України «Про охорону дитинства», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», постанови Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2021 року № 145 «Питання Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року», розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 року № 752-р «Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022-2024 роки».

Програма відповідає стратегічним, оперативним цілям Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695, та завданням Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року включно.

Програма передбачає заходи щодо подальшої консолідації сил і можливостей усіх гілок влади, місцевого самоврядування, міжнародних організацій, що діють у напрямі запобігання та протидії домашньому насильству на території Миколаївської області, спрямовані на:

ефективне вирішення негативних проявів у функціонуванні інституту сім'ї;

здійснення соціальних заходів із запобігання та протидії домашньому насильству;

досягнення цілей державної політики щодо створення умов для реалізації рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Основними об'єктами Програми є сім'ї, жінки та чоловіки, які проживають у Миколаївській області.

Основними суб'єктами реалізації Програми є:
 місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування;
 установи і заклади, які входять до соціальної інфраструктури області;
 недержавні організації усіх рівнів, які працюють в області за відповідними
 напрямами.

АНАЛІЗ ПРИЧИН ВИНИКНЕННЯ ПРОБЛЕМ ТА ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОГРАМНИМ МЕТОДОМ

Суперечливий характер сімейних трансформацій, негативні прояви у демографічному розвитку населення області, загострення проблем функціонування та розвитку сім'ї, спричинені сукупністю взаємопов'язаних та взаємообумовлених чинників, серед яких:

зниження престижу сім'ї, нівелювання сімейних цінностей у житті людини та суспільства;

суспільна аномалія та знецінення низки моральних принципів – порядності, доброти, відданості, взаємодопомоги тощо;

низька культура статевої та репродуктивної поведінки молоді, внутрішньо сімейних стосунків, поширення домашнього насильства у різних формах;

недостатній рівень педагогічної культури батьків, їх відповідальності за здоров'я та виховання дітей;

недостатньо ефективний механізм запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі та забезпечення захисту прав осіб, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, в умовах децентралізації;

необхідність забезпечення жінкам та чоловікам рівних прав та можливостей людського розвитку у сфері освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури та спорту, а також забезпечення рівної участі жінок та чоловіків у різних сферах економічної діяльності, що створить підґрунтя для гальмування процесів росту рівня бідності населення, пов'язаних із агресією російської федерації в Україні.

Діючі механізми забезпечення гендерної рівності в області залишаються недосконалими. Це не дозволяє докорінним чином протидіяти гендерній нерівності, викоринювати існуючі стереотипи щодо ролі жінок і чоловіків у суспільстві, а також у повному обсязі досягти цілей державної політики щодо створення умов для реалізації рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Основними проявами гендерної нерівності є:

слабкість системи забезпечення населення комплексними і доступними знаннями з гендерних питань;

відсутність механізмів забезпечення гендерної рівності у сімейній сфері, формування відповідального батьківства та материнства;

відсутність комплексного підходу до формування суспільного неприйняття насильства;

сприйняття гендерної нерівності переважно як «жіночої» проблеми;

недостатнє використання можливостей закладів культури і мистецтва у подоланні гендерних стереотипів та формуванні гендерної культури, зокрема ресурсів бібліотек, театрів, музеїв тощо;

створення перешкод та обмеження у реалізації прав і свобод жінок і чоловіків.

Світовою громадськістю насильство визнано однією із найбільш розповсюджених у світі форм порушення прав людини. Без подолання цього соціально небезпечного явища неможливо створити умови для самореалізації людини, розвитку паритетної демократії, реалізації принципів рівних прав, свобод і можливостей кожного громадянина. Ця проблема досить гостро постала і в Миколаївській області. Поширення проявів домашнього насильства не лише руйнують гармонію і злагоду в родині, але й виступають однією із передумов злочинності у суспільстві загалом. Ця проблема небезпечна тим, що від неї страждають діти, які, спостерігаючи за насильством, несуть у майбутньому цей негативний досвід у власне життя.

Вищезазначені проблеми вимагають формування цілісної системи заходів сімейної, соціально-демографічної, гендерної політики, застосування комплексного підходу до вирішення цих проблем, що можливе за умови прийняття обласної комплексної програми.

Соціальна комплексна програма підтримки сім'ї, запобігання та протидії домашньому насильству, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2026 року у Миколаївській області необхідна для визначення конкретних заходів та їх виконавців, окреслення обов'язків та напрямів роботи, активізації інститутів громадянського суспільства, підвищення ефективності діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів і громадських об'єднань, діяльність яких спрямована на вирішення вищезазначених питань.

Програма враховує основні завдання стосовно виконання загальнодержавних програм, зокрема: Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року, Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року.

Паспорт Програми наведено у додатку 1.

МЕТА І ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ

Мета Програми полягає у забезпеченні системної та комплексної державної політики у сфері сім'ї, спрямованої на формування самодостатньої сім'ї та її здатності до усвідомленого народження і виховання дітей, створення ефективного механізму запобігання та протидії домашньому насильству та

насильству за ознакою статі та забезпечення захисту прав осіб, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, в умовах децентралізації, гендерного інтегрування в усі сфери життєдіяльності суспільства.

Затвердження цієї Програми дасть змогу врегулювати питання щодо практичної реалізації права жінок і чоловіків, які проживають на території Миколаївської області, на захист від будь-яких форм домашнього насильства (фізичного, психологічного, сексуального, економічного) та гендерно зумовленого насильства.

МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

У розробленні механізмів реалізації державної сімейної та гендерної політики головною є модель активної співпраці органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, установ і закладів Миколаївської області, міжнародних та інших недержавних організацій, соціально активної громади.

Основна частина завдань Програми здійснюється шляхом упровадження заходів відповідно до плану реалізації Програми на обласному рівні.

Виконання завдань, передбачених Програмою, покладено на департамент соціального захисту населення Миколаївської обласної військової адміністрації та інші структурні підрозділи Миколаївської обласної військової адміністрації, територіальні органи центральних органів виконавчої влади, установи і заклади спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області, районні військові адміністрації, військові адміністрації населених пунктів, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад.

Головним координатором реалізації заходів Програми є департамент соціального захисту населення Миколаївської обласної військової адміністрації.

Завдання і заходи щодо реалізації Програми наведено у додатку 2.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОГРАМИ

Виконання Програми сприятиме формуванню цілісної, дієвої системи державної підтримки сім'ї, у тому числі дасть змогу забезпечити:

- підвищення престижу сім'ї та посилення сімейних орієнтацій населення;
- відновлення української духовності, утвердження моральних цінностей у суспільно-політичному та приватному житті;
- підтримку сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах або знаходяться у зоні ризику у разі потрапляння в такі ситуації;
- формування відповідального батьківства та материнства;
- залучення громад з метою допомоги сім'ям;
- формування суспільного неприйняття будь-яких форм домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі;

формування гендерної культури та усунення гендерних стереотипів у суспільстві;

мінімізацію асоціальних проявів у життєдіяльності сім'ї, передусім жорстокості і насильства;

врегулювання питання щодо забезпечення захисту прав та надання допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, в умовах децентралізації.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМИ

Реалізацію Програми передбачається здійснювати за рахунок коштів державного, обласного, інших місцевих бюджетів у межах загальних асигнувань, передбачених у відповідних місцевих бюджетах, та за рахунок інших джерел, не заборонених чинним законодавством України.

Щороку під час формування місцевих бюджетів, виходячи з фінансових можливостей, планується передбачати цільові кошти на забезпечення заходів програми.

Фінансове забезпечення Програми наведено у додатку 3.

ОРГАНІЗАЦІЯ І КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ ПРОГРАМИ

Організацію і контроль за виконанням заходів Програми здійснює департамент соціального захисту населення Миколаївської обласної військової адміністрації.

Начальники районних військових адміністрацій, військових адміністрацій населених пунктів, керівники структурних підрозділів обласної військової адміністрації, сільські, селищні, міські голови, інші виконавці забезпечують виконання заходів Програми та щокварталу до 5 числа місяця, що настає за звітним періодом, інформують департамент соціального захисту населення Миколаївської обласної військової адміністрації про хід виконання її завдань і заходів.